

АНОТАЦІЯ

На початку ХХІ століття в лінгвістичних студіях значно посилюється лінгвофілософський компонент, зумовлений прагненням переглянути загальні підходи і принципи дослідження мови, визначитися стосовно її ролі в житті людини, з'ясувати функціональну природу мови як семіотичної системи, виробити відповідний інструментарій, настанови й способи опису й аналізу її підсистем та продуктів. Предметом навчальної дисципліни є наука як система знань, методологія наукової творчості, загальні та спеціальні методи лінгвістичних досліджень, організаційні основи та інформаційне забезпечення наукових розвідок, необхідність наочності представлення результатів проведеного дослідження, настанови, способи, принципи та процедури трактування мови та її продуктів, що склалися в межах певних мовознавчих течій, шкіл, розвідок окремих лінгвістів.

Дисципліна «Методологія сучасних лінгвістичних досліджень» належить до переліку дисциплін вільного вибору магістранта. Вона забезпечує магістрантам теоретичні знання з методології наукових і насамперед лінгвістичних досліджень; навчає їх орієнтуватися в етапах історії світового та вітчизняного мовознавства як зміні лінгвістичних парадигм, дає знання про сучасний стан і перспективи лінгвістичної методології, закладає розуміння основних положень, підходів, наукових концепцій у цій сфері; формує вміння застосовувати на практиці різні методики лінгвістичного дослідження; виробляє навички вільного оперування метамовою лінгвістики, відповідною загальнонауковою та лінгвістичною термінологією.

Метою навчальної дисципліни є 1) поглиблення знань магістрантів у різних сферах сучасного науково-лінгвістичного знання; 2) ознайомлення з методами, підходами, інструментарієм, метамовою новітніх мовознавчих дисциплін: лінгвокультурології, лінгвокогнітології, лінгвокомунікативістики, дискурсології тощо; 2) формування навичок пов'язування теоретичних знань з практикою лінгвістичного аналізу емпіричних мовних фактів; 3) розвиток креативних здібностей магістрантів; 4) розвиток вмінь адекватної інтерпретації наукового дискурсу.

Завдання:

- ознайомити магістрантів з новими галузями мовознавства, що отримали поширення протягом останніх десятиліть;
- висвітлити магістрантам характеристику головних напрямків лінгвістики у новій парадигмі знання;
- системно ознайомити магістрантів із категорійно-понятійним апаратом лінгвометодології;
- навчити студентів аналізувати ключові проблеми та спірні питання лінгвістичних дисциплін у сучасній науковій парадигмі;
- висвітлити методологічні засади сучасного мовознавства, пізнавальні настанови, принципи і процедури дослідницької діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньо-професійної програми *Середня освіта (Мова і література (англійська))*. *Психологія* спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))*, а саме:

Загальні:

- Здатність організовувати і здійснювати освітню діяльність на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії освіти, здатність аналізувати, оцінювати та застосовувати сучасні наукові досягнення в галузі мовознавства.

- Здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку.

- Здатність усвідомлювати моделі світу, природу, причинно-наслідкові закономірності розвитку суспільства і зв'язки різних культур; набувати культурного досвіду для досягнення загальнолюдських цінностей; засвоювати і реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини та ідеї збереження миру та толерантного існування.

- Здатність реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ.

- Здатність здійснювати пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, а також генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

- Здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

- Здатність працювати у професійній групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності.

Фахові:

- Здатність використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної лінгвістики.

- Здатність здійснювати дослідження в галузі мовознавства.

- Здатність аналізувати та порівнювати результати досліджень вітчизняних й іноземних дослідників з обраної тематики.

- Здатність реалізувати рівень мовної та мовленнєвої компетентностей, достатній для забезпечення успішного спілкування в професійній та науковій сферах, оперування лексичними, граматичними аспектами, ефективними засобами творення цілісного усного й писемного тексту, здатність до реалізації професійних усних презентацій.

- Здатність реалізувати достатній рівень мовної та мовленнєвої компетентностей на основі теорії та практики дискурсивного аналізу.
- Здатність використовувати мовні засоби та мовленнєві структури у різних типах дискурсу, зокрема у професійному.
- Здатність обирати ефективні стратегії для вирішення дослідницьких завдань.
- Здатність оперувати ключовими поняттями фахових дисциплін та розуміти об'єктивні тенденції розвитку сучасної філології.

Програмні результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач повинен оволодіти вміннями та навичками:

- проектування і здійснення комплексних досліджень, у тому числі міждисциплінарних, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки; аналіз та оцінка сучасних наукових досягнень в галузі мовознавства.

- вміння коректно формулювати наукову проблему та дослідницькі завдання, визначати актуальність та новизну наукової роботи; відбирати необхідну інформацію і фактичний матеріал для підготовки та проведення дослідження відповідно до поставленої мети та визначених завдань; умотивовано обирати та застосовувати спеціальні й загальнонаукові методи для проведення наукового дослідження.

- володіння здатністю аналізу та порівняння результатів досліджень вітчизняних й іноземних дослідників з обраної тематики; розширення власної системи знань, постійного підвищення інтелектуального рівня, професійної майстерності на основі самоосвіти, сприйняття, синтезу наданої інформації, її застосування; критичного аналізу, контролю, розуміння основних питань, пов'язаних зі знаннями в галузі лінгвістики; проведення бібліографічної роботи із залученням сучасних досліджень інформаційних технологій. Планування і організація власного особистісного та професійного розвитку.

- самостійний пошук, оброблення, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

- вільна орієнтація в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

- ефективне опрацювання лінгвістичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення мовознавчих проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критичне осмислення новітніх досягнень лінгвістичної науки.

- успішне розв'язання складних задач та проблем в галузі сучасного мовознавства в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання.

- ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної лінгвістики.

- використання ефективних стратегій для вирішення дослідницьких завдань.

- оперування ключовими поняттями фахових дисциплін, розуміння об'єктивних тенденцій розвитку сучасної філології.

- логічне й послідовне мислення, здійснення аналізу та синтезу різних ідей, точок зору, мовних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами.

Методи навчання і викладання: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладення, евристичний метод, дослідницький метод.

Під час вивчення цієї дисципліни використовуються базові знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Вступ до мовознавства», «Сучасні напрямки лінгвокогнітології», «Основи наукових досліджень».